

## STANDARD 14

### Návaznost výkonu sociálně-právní ochrany dětí na další subjekty

#### 14a)

**Orgán sociálně-právní ochrany dětí zprostředkovává a doporučuje klientům služby jiných fyzických a právnických osob podle jejich potřeb, a to v souladu s cíli podpory stanovenými v individuálním plánu ochrany dítěte**

#### Cíle kritéria:

- Vytvoření sítě spolupracujících subjektů.
- Koordinační role orgánu sociálně-právní ochrany v systému.

#### Postup:

- Každý zaměstnanec SPOD má dostatečné informace o státních organizacích, neziskových organizacích a jiných institucích a službách, které mají pověření pro výkon sociálně-právní ochrany dětí či poskytují sociálně-aktivizační služby pro rodiny s dětmi a v souladu s individuálním plánem ochrany dítěte působí jako zprostředkovatel a koordinátor těchto služeb. Při zprostředkování těchto služeb pracovník SPOD činí takové kroky, které mají napomoci při řešení dané situace klienta, přičemž bere v potaz veškerá specifika daného případu a specifika rodiny. Při zprostředkování těchto služeb pracovník SPOD věnuje svou pozornost i tomu, aby zprostředkované organizace a jejich služby byly převážně dostupné i v blízkosti místa bydliště daných klientů. Dle potřeby se nabízejí a zprostředkovávají ze strany SPOD služby i mimo trvalý pobyt klienta, pokud nejsou dostupné v rámci správního obvodu Hrabová a Nová Bělá. Zaměstnanci SPOD provádějící výkon sociálně-právní ochrany dětí vychází při zprostředkování následných služeb dle dostupné sociální sítě, kterou má zpracovanou s ohledem na potřeby klienta, přičemž vycházejí také z komunitního plánování a aktuálního katalogu sociálních služeb.
- Na pracovišti SPOD je vypracována rozsáhlá sociální síť (katalog sociálních služeb), což je písemný dokument, který obsahuje širokou škálu organizací a institucí, které jsou určeny pro pomoc rodinám s dětmi. V rámci tohoto seznamu jsou jednotlivé organizace a instituce stručně popsány a je vydefinován hlavní předmět jejich činnosti. Součástí této (katalog sociálních služeb) sociální sítě je i telefonní kontakt na dané organizace a instituce včetně přesné adresy jejich sídla. Tento podrobný seznam s kontakty je pravidelně jednou ročně aktualizován. Sociální síť (výpis z katalogu sociálních služeb) je předávána klientům při řešení jejich situace.
- Při řešení situace rodin pracovníci orgánu sociálně-právní ochrany dětí zprostředkovávají následné služby s ohledem na individuální plánování a postupují v souladu s cíli stanovenými v individuálním plánu ochrany dítěte.

- V případě, že rodiče či jiné osoby odpovědné za výchovu dítěte nedbají doporučení SPOD při řešení situace dítěte v souladu s individuálním plánem ochrany dítěte, je SPOD ÚMOB Hrabová v zájmu dítěte oprávněn uložit rodičům povinnost využít odbornou pomoc dle § 12 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů a to pokud rodiče:
  - nezajistili dítěti odbornou poradenskou pomoc, ačkoliv dítě takovou pomoc nezbytně potřebuje a obecní úřad obce s rozšířenou působností takovou pomoc předtím doporučil
  - nejsou schopni řešit problémy spojené s výchovou dítěte bez odborné poradenské pomoci, zejména při sporech o úpravě výchovy dítěte nebo úpravě styku s dítětem
  - nevyužili možnosti odborné poradenské pomoci potřebné k překonání problémů rodiny a k odvrácení umístění dítěte do náhradní péče nebo nedbali na doporučení spolupracovat s pověřenými osobami, poskytovateli odborných poradenských služeb nebo mediátorem.
- V rámci zajištění dostatečných kapacit sociálních služeb určených pro klienty v rámci správního území města Ostravy jsou zástupci SPOD členy komunitního plánování města Ostravy, jejímž cílem je plánovat sociální služby v souladu s potřebami klientů a poptávkou orgánu sociálně-právní ochrany dětí i s ohledem na jednotlivé územní zastoupení a rozložení ve správních obvodech.
- Zástupci SPOD se pravidelně několikrát do roka rovněž účastní setkání „Týmu pro mládež“, jehož smyslem je koordinovat postup jednotlivých zaangażovaných institucí a organizací při ochraně ohrožených dětí a jejich rodin. V rámci tohoto týmu jsou sjednocovány postupy všech zúčastněných subjektů (PČR, Probační a mediační služba Ostrava, Pedagogicko-psychologická poradna Ostrava, Středisko výchovné péče, Okresní soud v Ostravě, Okresní státní zastupitelství atd.) při komplexním řešení problémů v oblasti sociálně-právní ochrany. Pracovníci SPOD při výkonu sociálně-právní ochrany dětí rovněž spolupracují při koordinaci a zprostředkování služeb dalších fyzických či právnických osob i s pracovníci obecné sociální práce pro dospělé občany.

**14b)**

**Orgán sociálně-právní ochrany dětí se intenzivně věnuje oblasti přípravy na samostatný život u dětí starších 16 let, které se nacházejí v ústavní výchově, náhradní rodinné péči nebo v péči kurátorů**

Cíle kritéria:

- Zajištění včasné přípravy dospívajícího dítěte na vstup do dospělosti.
- Prevence ztráty podpory klienta po ukončení sociálně-právní ochrany .

Postup:

- V rámci pravidelných návštěv dítěte v ústavních zařízeních dle zákona o SPOD, a to minimálně v rozsahu jedenkrát za tři kalendářní měsíce, zaměstnanec OSPOD pravidelně informuje nezletilého o možnostech a praktických otázkách jeho dalšího života po dosažení zletilosti (bydlení, evidence úřadu práce, finanční gramotnost, nalezení zaměstnání, vyřízení sociálních dávek a možnost dalšího vzdělávání a další). Na těchto otázkách pracovník SPOD úzce spolupracuje jak s dítětem, tak i s pracovníky těchto zařízení, s úřady práce, se školskými zařízeními, se sociálními kurátory, s rodinnými příslušníky i s jinými organizacemi.
- Sociální pracovník zpracovává individuální plán se zaměřením na zvládání běžných situací praktického života dítětem. V případě propouštění dětí po dovršení zletilosti ze zařízení pro výkon ústavní či ochranné výchovy je především řešena možnost jejich návratu do původní rodiny, v případě nesouhlasu s návratem do rodiny či nespolupráce a neochoty rodičů s návratem dítěte zpět, je již zletilému dítěti zajištěno bydlení v některých typech zařízení sociálních služeb, ať už jde o domy na půl cesty, či azylové domy pro rodiny s dětmi s vyhrazenou ubytovací kapacitou pro děti opouštějící zařízení pro výkon ústavní či ochranné výchovy.
- Dne 1. 1. 2022 nabyla účinnost novela zák. o SPOD. Na základě zákona je OSPOD povinen nejméně 6 měsíců před zletilostí dítěte písemně informovat sociálního kurátora všeobecné sociální práce o ukončení péče, která zakládá nárok na zaopatřovací příspěvek. Zaopatřovací příspěvek je dávka určená pro mladé dospělé odcházející z ústavních zařízení nebo po ukončení náhradní rodinné péče za splnění podmínek daných zákonem.
- Varianty příspěvku:
  - Zaopatřovací příspěvek jednorázový ve výši 25 000 korun. Nárok vzniká po nabytí zletilosti, pokud mladý dospělý není nezaopatřeným dítětem nebo přestal splňovat podmínky pro vznik nároku na opakující se zaopatřovací příspěvek.
  - Zaopatřovací příspěvek opakující se ve výši 15 000 korun měsíčně. Příspěvek může být vyplácen nejdéle do 26 let věku nezaopatřeného mladého dospělého (typicky po dobu studia).

- S dětmi opouštějícími ústavní zařízení jsou projednávány tyto oblasti života:
- Volba povolání (jaké povolání by v budoucnu dítě chtělo vykonávat, zda je to reálné, co je potřeba učinit)
  - Další profesní vzdělávání (zda a případně jakou školu může, chce a bude dále studovat, aby se připravilo na povolání, které chce v budoucnu vykonávat)
  - Zaměstnání (praxe, způsob ucházení se o volné pracovní místo, jak napsat životopis, motivační dopis, druhy pracovních smluv, plat, odměna)
  - Základní seznámení a orientace v oblasti sociálních dávek (dávky hmotné nouze apod., jak vyplnit žádost, nárok, jejich výplata apod)
  - Co znamená samostatné bydlení, co všechno obnáší, co je třeba zajišťovat (jak hradit včas nájemné, uzavírání nájemních a podnájemních smluv, voda, elektřina plyn, SIPO, problematika Domů na půl cesty, seznámení se s azylovým typem bydlení, vstupní byty)
  - Vedení domácnosti (úklid, nákupy, vaření)
  - Hospodaření s vlastními financemi (vedení rozpočtu domácnosti, dluhy, půjčky, splátky, vytvoření splátkového kalendáře, dluhová poradna)
  - Vztahy (přátelské, zaměstnanecké, partnerské, problematika sexuality, prevence před nechtěným otěhotněním, plánování rodičovství, co to znamená být rodičem).